

РЕЦЕНЗИЈА

**НА ПРАКТИКУМОТ СО НАСЛОВ „НЕЦАРИНСКИ ПРОТЕКЦИОНИЗАМ” ОД
АВТОРОТ Д-Р ЕМИЛИЈА МИТЕВА - КАЦАРСКИ, ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 1702-137/19 од 78. редовна седница на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет, одржана на 3.6.2014 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Силвана Мојсовска, професор на Економски институт, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје;
- доц. д-р Искра Станчева-Гигов, професор на Економски институт, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје,

за изготвување на извештај - рецензија на приложениот ракопис (практикум) „НЕЦАРИНСКИ ПРОТЕКЦИОНИЗАМ” од авторот д-р Емилија Митева - Кацарски наменет за студентите на прв циклус студии на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Економски факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Учебното помагало - практикум „Нецарински протекционизам” од д-р Емилија Митева-Кацарски обработува исклучително интересна и актуелна проблематика од областа на надворешната трговија, која студентите ја изучуваат по предметите Меѓународна економија и Надворешна трговија. Практикумот е наменет за изучување од страна на студентите во втора година - трет семестар на насоката Меѓународна економија и во прва година – втор семестар на насоката Менаџмент и претприемништво, при што вкупниот број на часови за предметот Меѓународна економија на насоката Меѓународна економија изнесува 216 (3+2+2), со 8 кредити, а на насоката Менаџмент и претприемништво, каде што предметот е избран, изнесува 120 (2+1+1), со 4 кредити и за студентите во втора година - трет семестар на насоката Меѓународна економија и во трета година – петти семестар на насоката Финансиски менаџмент, при што вкупниот број на часови за предметот Надворешна трговија на насоката Меѓународна економија изнесува 216 (3+2+2), со 8 кредити, а на насоката Финансиски менаџмент, каде што предметот е избран, изнесува 120 (2+1+1), со 4 кредити.

Податоци за обемот ракописот: Практикумот содржи 106 страници, со табели, графикони и практични примери кои им овозможуваат на студентите многу полесно разбирање и совладување на оваа практична проблематика. На последната страница се сместени релевантните библиографски единици кои ја третираат проблематиката на нецаринскиот протекционизам. Трудот е пишуван во А4 формат, со нормален проред, употребен е фонт Arial, големината на буквите е 10. Сметаме дека обемот на трудот и неговата содржина ги задоволуваат критериумите согласно со предвидениот број на часови и одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Трудот е креиран врз основа на потребата од создавање на учебно помагало кое од практичен аспект ќе им овозможи на студентите подобро разбирање на нецаринските бариери во развиените и земјите во развој. Порастот на релативната важност на нецаринските бариери како инструмент на трговската

политика ја наметна потребата од идентификување на нецаринските бариери кои се присутни во трговијата меѓу развиените земји преку анализа на покренатите трговски прашања против истите. Притоа, нецаринските мерки се далеку порестриктивни во споредба со царините и земјоделскиот сектор најмногу страда од овие мерки, што повлекува големи реперкусии за земјите во развој, имајќи го предвид значењето на земјоделското производство и трговијата со храна кај оваа група на земји. Значајно е изучувањето на оваа проблематика од страна на студентите од насоката Меѓународна економија, имајќи го предвид фактот дека нецаринските бариери денес се најважниот регулативен инструмент на трговската политика на многу земји, посебно на големите и развиени економии. Од оваа причина сметаме дека материјалот обработен во практикумот се одликува со голема практична значајност, како за студентите, така и за сите останати субјекти кои имаат интерес во оваа проблематика.

Краток опис на содржината: Содржински, трудот е конципиран во 2 засебни глави, кои покриваат дел од тематските единици предвидени со наставната програма на предметите Меѓународна економија и Надворешна трговија. Во продолжение следи кратка презентација на одделните тематски единици.

Првата глава - *Нецаринските бариери во развиените земји* има за цел да ги презентира различните видови нецарински бариери кои се присутни во трговијата на релација развиени-развиени земји. Во анализата се вклучени нецаринските политики и практики во Јапонија, ЕУ и во САД, посебно од аспект на значајните нецарински бариери и разликите во регулативата меѓу овие земји. Оваа глава е заокружена со анализа на одредени случаи за решавање на спорови на релација развиени-развиени земји во насока на идентификување на ставовите и политиките на развиените земји во различни спорови и од перспектива на нивната улога во спорот земја-тужител или обвинета страна.

Втората глава - *Нецаринските бариери во земјите во развој* ги анализира нецаринските бариери кои се присутни во трговијата меѓу земјите во развој и развиените земји, како и во трговијата меѓу земјите во развој. Иако податоците за нецаринските бариери со кои се соочуваат земјите во развој се ограничени, анализата се базира на неколку главни извори на информации со цел да се обезбеди што покомплетна анализа. За да се обезбеди посеопфатна трговска слика за овие земји, најпрвин се презентира краток преглед на трговските текови на земјите во развој, при што посебно внимание се посветува на бариерите што се применуваат за карактеристичните групи производи што се извезуваат. Притоа, анализата е систематизирана по континенти, при што податоците се агрегирани по региони – Азија и Пацификот, Америка и Карибите, како и Африка и Средниот Исток. Ваквиот пристап обезбедува слика за влијанието на нецаринските бариери врз конкурентноста на овие региони, како и за потенцијалите во однос на регионализацијата на трговијата.

Преку ваквиот начин на обработка на проблематиката на нецаринскиот протекционизам, сметаме дека е постигната главната цел на авторот – да им помогне на студентите да ги разберат различните видови нецарински бариери присутни во трговијата на релација развиени-развиени земји, развиени земји- земји во развој и земји во развој-земји во развој.

ЗАКЛУЧОК

Учебното помагало – Практикум „НЕЦАРИНСКИ ПРОТЕКЦИОНИЗАМ” од д-р Емилија Митева-Кацарски претставува материја поврзана со различните видови нецарински бариери со кои се соочени одделните земји и региони. Авторот направил одделна анализа на нецаринските бариери што ги практикуваат развиените земји и земјите во развој, со цел да ги илустрира ефектите и факторите кои ја детерминираат употребата на различните видови нецарински бариери. Се надеваме дека на овој начин, преку изучување на оваа проблематика, студентите ќе стекнат соодветни знаења кои понатаму ќе можат да ги применат како во изучувањето на останатите предметни дисциплини, така и во нивната понатамошна професионална работа. На останатите заинтересирани лица, кои практично

се инволвирани во прекуграничната трговија и првенствено надлежни во усвојувањето и имплементирањето на нецаринските мерки, овој материјал ќе им помогне да ги пронајдат релевантните одговори на клучните прашања од областа на нецаринскиот протекционизам.

Со оглед на големата важност на нецаринскиот протекционизам, сметаме дека трудот ќе даде голем придонес како за студентите, така и за пошироката стручна јавност. Од оваа причина, препорачуваме истиот да биде објавен.

Врз основа на изнесеното, имаме особена чест на Наставно - научниот совет на Економски факултет во Штип да му предложиме учебното помагало (практикум) со наслов „Нецарински протекционизам” од д-р Емилија Митева-Кацарски да го одобри за издавање.

РЕЦЕНЗЕНТИ

**Проф. д-р Силвана Мојсовска, с.р.
Доц. д-р Искра Станчева-Гигов, с.р.**